

FIRENZE

PIAZZA DELLA SIGNORIA

Dit was het politieke hart van het Middeleeuwse en Renaissance-Firenze: de "priori", het stadsbestuur, hadden hun zetel in wat nu het "Palazzo Vecchio" heet. De opgravingen, die in de jaren '70 en '80 op het plein zijn uitgevoerd naar aanleiding van een nieuwe bevoering, hebben sporen aan het licht gebracht van een vroeg-christelijke basiliek uit de 5de E., van een omvangrijk thermencomplex en een vollersbedrijf op bijna industriële schaal uit de Romeinse tijd.

Ook voor de moderne Italianen heeft deze omgeving een grote symbolische betekenis: het Palazzo Vecchio was, vóór de inname van de Pauselijke staten, tot 1871 de eerste zetel van het nieuwe, "verenigde" Italië. Nog steeds, tenslotte, zijn een aantal stadsdiensten ondergebracht in dit Palazzo.

Het ruitersstandbeeld van Cosimo I de' Medici, groothertog van Toscane, is een laat werk van Giambologna (± 1595). Iets dichterbij het Palazzo Vecchio staat de monumentale Neptunusfontein van Ammanati (± 1570). Een rode granietsteen in de bevoering vóór de fontein roept de herinnering op aan Savonarola, die hier op 23 mei 1498 eerst gehangen en dan verbrand werd.

De Loggia delle Signoria (of Loggia dei Lanzi), die rechts van het **Palazzo Vecchio** tegen een vleugel van het Uffizi-gebouw aanleunt, dateert van de late 14de E. en was bedoeld om de heren van de stad op een waardige manier te laten deelnemen aan publieke bijeenkomsten en ceremonies. Maar toen de Medici's hertogen geworden waren, was dit de plaats waar hun lansknachten verzamelden: vandaar de naam "Loggia dei Lanzi". Maar het zouden geen Medici's geweest zijn als ze ook niet van deze plaats iets kunstigs hadden gemaakt. Cosimo I al liet in de 2de helft van de 16de E. beeldhouwers hun werk daar plaatsen. En geleidelijk aan groeide het uit tot een openluchtgalerij.

Tot voor kort kon je d'er vrij rondwandelen en speelde de Florentijnse jeugd a.h.w. letterlijk tussen de kunstwerken. Maar niets is nog zoals het was: men heeft er een hek rond geplaatst ...

De architectuur van de loggia laat zien dat de zo geroemde geest van de renaissance, de zin voor het "klassieke" (Romeinse) ook in deze laat-gotische tijd in Firenze aanwezig was: het ritme van de brede ronde bogen in zandsteen, de strakke lijnen en het eenvoudige en duidelijke profiel van de kroonlijsten illustreren dit.

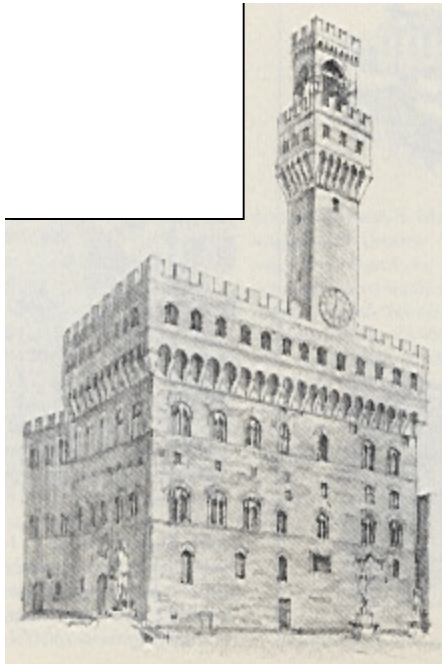
Twee beelden willen wij onder uw aandacht brengen. Onder de linkerboog: **Perseus**, een meesterwerk van Cellini (1553). De extravagante bronsgieter (hij zou al zijn huisraad hebben moeten smelten om aan de nodige hoeveelheid brons te geraken ...) beeldt hier de mythische held af op het ogenblik dat hij het vers afgeslagen hoofd van de Medusa toont. De plaats van dit beeld is erg ambitieus: het gaat de directe confrontatie aan met de (ondertussen copies van de) "David" van

Michelangelo en de "Judith en Holofernes"-groep van Donatello.

Onder de rechterboog: de zgn. **Roof van de Sabijnse Maagden** van Giambologna (1583). Men neemt aan dat deze marmersculptuur het eerste voorbeeld is in de "moderne" Europese beeldhouwkunst van een werk dat van uit elke hoek bekeken "goed" is. En men noemt het wel een "Maagdenroof", maar Giambologna zou alleen maar zijn virtuositeit hebben willen tonen door te laten zien hoe je 3 types van het menselijke lichaam, in verschillende houdingen, afbeeldt.

Het **Palazzo Vecchio**, tenslotte, is ongetwijfeld het meest monumentale gebouw op dit plein. Toen A. di Cambio in 1299 met de bouw ervan begon moest hij een "Palagio Novo", een nieuw paleis, maken voor de "Priori" van de ambachten. Later, in de 15de E. nam de "Signoria", het republikeinse stadsbestuur, het paleis in, en nog later, vanaf 1540 werd het de residentie van de Medici's, die ondertussen hertogen van Toscane waren geworden. Pas toen Cosimo I in 1565 de hertogelijke verblijfplaats overbracht naar het Palazzo Pitti, aan de overkant van de Arno, werd het effectief het "Palazzo Vecchio", het oude paleis. Het is een Middeleeuwse vesting in een streng gotische stijl, met een 94 m. belfortoren, borstweringen, rondgangen en kantelen, en versierd met een hele reeks wapenschilden.

Vóór de toegang tot het paleis staan drie (copieën van) beroemde sculpturen. Helemaal links op het bordes staat de "**Marzocco**" (Donatello; origineel: Bargello), de heraldische leeuw met het wapenschild van Firenze. Deze leeuw heeft de krijgsgod Mars, waarvan zijn naam is afgeleid, als symbool van Firenze vervangen. In de republikeinse tijd hield men in een kooi achter het paleis enkele levende exemplaren gevangen: de straat heet nog steeds "Via dei Leoni"!

Rechts ervan staat een recente copie (1980) van een beeldengroep die "**Judith en Holofernes**" voorstelt (Donatello; origineel: in het Palazzo Vecchio). Oorspronkelijk bekroonde deze sculptuur een fontein in het Palazzo Medici in de Via Larga (nu: Via Cavour). Maar na de verbanning van Piero de' Medici (1495) werd hij naar hier gehaald bij wijze van waarschuwing aan het adres van wie de vrijheden van de burgers wilde beknotten.

Ook de **David** (Michelangelo; origineel: Galleria dell' Accademia) heeft een symboolwaarde: de democratie overwint de tyrannie, de republiek Firenze haar buitenlandse belagers.

De marmeren **Hercules en Cacus** (Cacus had de runderen van Hercules gestolen), tenslotte, van Baccio Bandinelli (1534) verbeeldt de overwinning van de Medici's op hun interne vijanden in Firenze: een dierbaar symbool voor de Florentijnen, die Hercules als de stichter van hun stad aanzagen.

Binnenin is het Palazzo Vecchio een complex geheel van kleine en grote zalen, waarvan er en aantal wél en andere niet toegankelijk zijn. Er is gedurende verschillende eeuwen aan bijgebouwd, ingericht, versierd. Ook hier hebben een aantal kunstenaars voor jaren werk gehad: de bekendste namen zijn Michelozzo en Vasari.